

Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti, v. v. i.

TISKOVÁ ZPRÁVA

Douglasce tisolisté z Britské Kolumbie se v Česku daří

Strnady – 19. srpna 2015 – již přes 50 let se Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti, v. v. i., ve Strnadech zabývá otázkou pěstování douglasky tisolisté (*Pseudotsuga menziesii* /Mirb./ Franco) v podmínkách středoevropského klimatu. Vědečtí pracovníci z VÚLHM a České zemědělské univerzity nedávno zhodnotili, jak se daří jedincům douglasky (ve věku 44 let) z různých částí Severní Ameriky na mezinárodní provenienční ploše na lokalitě Hůrky v jižních Čechách.

Výzkumná plocha byla založena v roce 1971 na území bývalého Školního polesí Hůrky VOŠL a SLŠ B. Schwarzenberga Písek. Jednalo se o součást nejvýznamnějšího provenienčního pokusu, který byl zahájen v letech 1966–1972, kdy se tehdejší ČSSR spolu s dalšími 35 zeměmi zapojila do mezinárodní akce IUFRO (Mezinárodní svaz lesnických výzkumných organizací). V rámci této akce bylo z přirozeného areálu shromážděno a distribuováno 182 proveniencí douglasky. Na území dnešní České republiky byla založena série dvou hlavních a tří menších akcesorických ploch. Hůrky jsou největší plochou z této série, zauímají rozlohu jednoho hektaru.

Na plochu bylo vysazeno **25 proveniencí dodaných IUFRO, z nichž 11 jich pochází z Britské Kolumbie, 10 z Washingtonu a čtyři z Oregonu.** „Ověřované dílčí populace celkem dobře reprezentují oblast původního rozšíření douglasky v Severní Americe. Pět dílčích populací, které označil IUFRO jako standardy, jsou pro usnadnění vzájemného porovnávání zastoupeny téměř na všech plochách mezinárodního pokusu. Pro každou provenienci bylo použito 148 ks sazenic (celkem 3 700),“ upřesňují řešitelé.

Při svém výzkumu na ploše evidovali 721 stromů, z toho 33 odumírajících či již suchých. Vitálních stromů bylo celkem 688, tj. 18,6 % z původního počtu 3 700 sazenic. Dobrý růst některých proveniencí prokázal, že **při použití reprodukčního materiálu vhodného původu lze v ČR vypěstovat hodnotné porosty této dřeviny. V době hodnocení byla naprostá většina rostoucích stromů v dobrém až výborném zdravotním stavu. U jedinců či proveniencí dobrých kvantitativních i kvalitativních vlastností lze tedy kromě dovozu osiva z původní oblasti uvažovat i o případném přímém využití k reprodukci.**

Mezi dlouhodobě nejlépe hodnocené provenience z Britské Kolumbie patří ty z jižního vnitrozemí (Ravelstoke) a z ostrova Vancouver (Alberni). Dobře rostou i provenience ze západních svahů Kaskád, z přímořských pak Cathlamet. Pozornost zasluhují i ostatní provenience s příznivým, byť jen průměrným růstem.

Naopak za nevhodné lze pro zdejší podmínky označit provenience Alder Lake, D'Arcy, Upper Soda, Merrit a Brookings. Výsledky hodnocení výzkumné plochy Hůrky dobře korespondují s poznatky řady zahraničních autorů. V podmínkách Německa, které jsou ČR blízké, se nejvíce osvědčily provenience z poloostrova Olympic, které patří na ploše Hůrky mezi mírně až nadprůměrně rostoucí. Provenience z ostrova Vancouver

Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti, v. v. i.

měly spíše průměrný růst, vnitrozemské provenience z kanadské části areálu pak většinou průměrný až silně podprůměrný. I z těchto srovnání však vyplývá důležitý závěr, že nelze automaticky přejímat poznatky provenienčního výzkumu ze sousedních zemí.

Přirozené zmlazení douglasky

Kromě tohoto mezinárodního projektu Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti (VÚLHM) věnoval problematice provenienčního výzkumu douglasky tisolisté v ČR intenzivní pozornost především v letech 1960–1980. V rámci jeho činnosti byly v daném období založeny dvě série provenienčních ploch. Z první série založené v letech 1960–1961 se do dnešní doby v dobrém stavu zachovaly dvě plochy (Studená Loučka a Horní Lhota).

Základním předpokladem pro úspěšné zavádění douglasky tisolisté do lesů střední a západní Evropy je výběr vhodných proveniencí. Jejich klíčový význam vyplývá především z rozsáhlého areálu dané dřeviny

s výrazně diferencovanými klimatickými i půdními podmínkami v oblasti původního rozšíření. Česká republika je přitom stále odkázána téměř výhradně na osivo získané z dovozu, neboť domácí zdroje neposkytují z objektivních i subjektivních důvodů dostatek kvalitních semen.

V České republice zaujímá douglaska výměru 5 818 ha. Převládají porosty prvních pěti věkových stupňů s opětovným poklesem plochy výsadeb v poslední dekádě, střední věk dřeviny je 39 let. **I v našich podmínkách je douglaska hodnocena jako jedna z nejperspektivnějších dřevin, a to jak z hlediska produkce, tak zlepšení statické stability lesních ekosystémů.** Hlavním důvodem zájmu o tuto dřevinu je v posledním období řada problémů spojených s vitalitou a stabilitou především smrkových porostů v nižších polohách a snaha o zvýšení produkčních parametrů lesního hospodářství.

Podrobný článek k tomuto tématu vyšel v recenzovaném vědeckém časopisu Zprávy lesnického výzkumu č. 2/2015. Podíleli se na něm autoři z VÚLHM a ČZU: Ing. Jiří Kšíř; Ing. František Beran; prof. Ing. Vilém Podrázský, CSc.; Ing. et Ing. Petr Novotný, Ph.D.; Ing. Bc. Jaroslav Dostál a Ing. Jiří Kubeček. Článek je ke stažení zde: <http://www.vulhm.cz/sites/File/ZLV/fulltext/396.pdf>

Vysvětlivky:

Provenience: označení místního původu

Akcesorický: Vztah akcesorické povahy přistupuje ke vztahu hlavnímu a na vztah hlavní je existenčně vázán.

Předpokladem je tedy existence dvou vztahů: vztahu hlavního jako určujícího a vztahu akcesorického, který sleduje osudy vztahu hlavního.

Kontakt na řešitele:

Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti, v. v. i., Strnady 136, 252 02 Jíloviště

e-mail: pnovotny@vulhm.cz

Foto z pokusné plochy Hůrky: Ing. František Beran, VÚLHM